

УДК 355.451

DOI <https://doi.org/10.32782/apfs.v048.2024.10>

В. П. Кубко

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0433-2013>

кандидат філософських наук, доцент,

доцент кафедри міжнародних відносин та права

Національного університету «Одеська політехніка»

КОНЦЕПЦІЯ СТРАТЕГІЧНОГО НАРАТИВУ В СИСТЕМІ СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ

Постановка проблеми. В умовах гібридного та збройного протистояння перед Україною постала низка важливих комунікаційних завдань щодо захисту національних інтересів, підвищення іміджу держави на міжнародній арені, свободи дій у взаємодії з партнерами. Скоординоване використання усіх комунікативних можливостей забезпечують стратегічні комунікації та їх дієвий інструментарій. Сутність стратегічних комунікацій полягає у розробці та реалізації рішень довготривалої дії, прогнозуванні майбутніх інформаційно-комунікаційних кампаній для створення й підтримки іміджу України як на внутрішній, так і на міжнародній арені. Стратегічні комунікації реалізуються шляхом формування й поширення відповідних наративів, які будуть зрозумілими і прийнятними як зовнішній, так і внутрішній аудиторії. Наразі, з огляду на усі виклики і загрози, актуальним є розгляд стратегічних наративів як змістового ядра стратегічних комунікацій. Адже концепція стратегічного наративу широко використовується в інформаційних та гібридних війнах, політичній комунікації, міжнародних відносинах тощо.

Аналіз останніх джерел і публікацій. Стратегічні комунікації та їх інструментарій, поняття стратегічного наративу та напрями його розробки й впровадження розглядаються представниками різних наукових напрямків, зокрема, такими вітчизняними вченими, як-от: А. Баровська, Т. Дзюба, О. Диба, Д. Дубов, В. Ліпкан, О. Мандзюк, М. Ожеван, Г. Почепцов, В. Савченко, Є. Тихомирова, Л. Хорішко, Г. Яворська та ін.

Наукові розвідки щодо питань стратегічних наративів досить поширені, проте актуальною проблемою постає їх впровадження та адаптація у практичній діяльності базових суб'єктів системи стратегічних комунікацій.

Мета дослідження – окреслити сутність стратегічного наративу в системі стратегічних комунікацій та виявити засади його імплементації в інформаційному просторі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Однією з перших публікацій, яка містила комплексний науковий підхід до концепту стратегічних комунікацій стала стаття «Defining Strategic

Communication» [20]. Автори розглянули природу стратегічної комунікації, яка визначена як цілеспрямоване використання комунікації для виконання місії організації. Звісно, термін «організація» було використано в цій статті в узагальненому значенні. Тобто, на думку вчених, не якість робить комунікацію стратегічною, а її мета підвищити місію організації. Такий підхід до стратегічної комунікації використовують багато зарубіжних та вітчизняних авторів.

Проте надалі один із авторів зазначеної статті van Ruler B. [24] запропонував розглядати стратегічну комунікацію як управління сукупністю комунікаційних процесів у контексті безперервної розробки стратегії, що включає аспекти її презентації, просування та реалізації. Це конститутивний погляд на комунікацію з акцентом на соціальному конструюванні, іншими словами, це комунікативна структура організацій (*Communicative Constitution of Organizations (CCO)*), яка є базовою у теорії стратегічної комунікації. Зауважимо, що здебільшого вчені під організацією мають на увазі суб'єкт комунікації, який включає всі організаційні види (корпорації, уряди, некомерційні урядові й неурядові організації), а також громадські рухи, відомих осіб та лідерів думок у публічній сфері.

Концепція стратегічних комунікацій у сфері безпеки, що прийшла на зміну доктрині стратегічного інформаційного протиборства й інформаційних операцій, спершу почала застосовуватися в США та на рівні стандартів НАТО. Визначення «стратегічні комунікації» закріплено в «Словнику військових та пов'язаних термінів» Міністерства оборони США: «Сфокусовані Урядом США зусилля на розуміння та залучення (engage) ключових аудиторій до створення, посилення чи збереження сприятливих умов для просування інтересів, політики та цілей Уряду США через використання скоординованих програм, планів, тем, меседжів (повідомлень) та продуктів, синхронізованих з діями всіх інструментів національної могутності» [17].

Вчений В. Ліпкан концепт «стратегічні комунікації» називає універсальним процесом, що може забезпечувати результат у всіх сферах суспільного, громадського та публічного життя

і використовується для досягнення зовнішньо-і внутрішньополітичних цілей держави, тобто для реалізації геостратегії держави у всіх видах просторів [8, с. 211].

Згідно з Доктриною інформаційної безпеки України, стратегічні комунікації – це скоординоване і належне використання комунікативних можливостей держави – публічної дипломатії, зв'язків із громадськістю, військових зв'язків, інформаційних та психологічних операцій, заходів, спрямованих на просування цілей держави [1].

У цій же Доктрині надано правову характеристику стратегічному нарративу, де він визначений як «спеціально підготовлений текст, призначений для вербального викладення у процесі стратегічних комунікацій з метою інформаційного впливу на цільову аудиторію» [1].

У Концепції стратегічних комунікацій Міністерства оборони України та Збройних Сил України вказано, що «узгоджене та своєчасне застосування стратегічних комунікацій має вирішальне значення у протистоянні загрозам в інформаційному просторі, стає джерелом активного поширення інформації у засобах масової інформації та реагування на поширення неправдивої інформації» [4].

Також тут визначено поняття стратегічного нарративу: «...основоположна ідея, що відображає та визначає базові принципи існування та розвитку держави (її інституції), характер і спрямованість внутрішніх і зовнішніх взаємовідносин, на основі якої формуються напрямки реалізації державної (відомчої) політики» [4].

Таким чином, стратегічні нарративи є базовим інструментом у здійсненні стратегічних комунікацій. Це своєрідна розповідь про певні події з такою сюжетною лінією, яка апелює не так до логіки, як до емоційної сфери, колективного несвідомого, архетипових уявлень, міфології та історичних аналогій, сприймаючи яку, можна зрозуміти шляхи та причини виникнення певної соціально значущої ситуації та перспективи її розвитку. Також стратегічні нарративи спрямовані на певні цільові аудиторії (часто досить масштабні) для усвідомлення ними значущості подій.

Роль категорії «стратегічний нарратив» свого часу обґрунтував відомий американський соціолог У. Лабов. Наратив є прототипом, можливо, єдиним прикладом добре сформованої мовленнєвої події з початком, серединою та кінцем [21, с. 361]. Згідно з цією класифікацією, наратор, вибудовуючи нарратив, намагається відповісти на такі запитання: 1) анотація (*Abstract*). Як це все сталося і з чого усе почалося? 2) орієнтація (*Orientation*). Хто/що були у це задіяні, коли й де? 3) кульмінація (*Complicating Action*). Що ж трапилось? 4) розв'язка (*Resolution*). Чим же це,

зрештою, закінчилося? 5) оцінка (*Evaluation*). Як до цього ставитися? 6) фінал (*Coda*). Що це все означає?

Вчені Алістер Міскімон, Бен О'Локлін і Лора Розель створили теоретичну основу та розробили інноваційну концепцію стратегічного нарративу, визначеного як «засіб, за допомогою якого політичні актори намагаються сконструювати спільне значення минулого, теперішнього та майбутнього міжнародної політики, щоб сформувавши поведінку внутрішніх і міжнародних акторів» [22, с. 6].

Стратегічний нарратив здебільшого ототожнюють з поняттям «гранд-нарратив», який разом із «малими нарративами» запропонував французький філософ-постмодерніст Ж. Лакан. У загальному сенсі стратегічний нарратив (від лат. *narro* – розповідати, повідомляти) – це макророзповідь. У розумінні Ж. Лакана – це основа ідеології (оскільки де-факто ідеологія втілюється у розповідях про світ, у певній системі пояснення цього світу, причинно-наслідкових зв'язків цього світу тощо). Виходячи з цього, механізми втілення стратегічного нарративу можуть бути найрізноманітнішими і реалізуватись у майже всіх сферах, де держава вважає, що має бути досягнуто певне спільне розуміння процесів, відношення до процесів чи подій. Тобто, цілком вмотивовано розглядати стратегічний нарратив як підґрунтя ідеології.

Кожен гранд-нарратив претендує на винятковість і включає переконання (вірування), що єдине правильне розуміння історії (ситуації, події тощо) забезпечує саме цей нарратив, а всі інші нарративи – хибні. Звідси – неунікний конфлікт нарративів, який перетворюється на конфлікт пам'яті представників різних поколінь [23].

Науковці Оксфордського університету вивчаючи й розробляючи стратегічні нарративи, зазначають, що ефективний стратегічний нарратив – це вдалий спосіб для слабкого гравця отримати конкурентну перевагу над сильним: «слабкі м'язи, проте чудові історії». За Л. Фрідманом [19], стратегічні нарративи навмисно побудовані з ідей і думок, які вже циркулюють, вони пропонують інтерпретацію ситуації та підказують відповіді. Щоб бути ефективними, стратегічні нарративи мають входити в резонанс із цінностями, інтересами й забобонами цільових аудиторій. Стратегічні нарративи формулюють кінцеві стани і пропонують спосіб досягнення мети, забезпечуючи громадськість розумінням і сенсом подій, пов'язаних із застосуванням воєнної сили.

Як зазначає А. Баровська, змістовим ядром стратегічних комунікацій є формування нарративу – переконливої сюжетної лінії, яка може пояснити події аргументовано і з якої можна дійти висновків щодо причин перебування держави в конфлікті, значення цього становища та

щодо перспектив держави в разі успішного виходу з нього. Стратегічний наратив формується на підставі уявлень і цінностей, що існують у суспільстві, формулюють кінцеві етапи і пропонують способи досягнення мети, забезпечуючи громадськість розумінням і сенсом подій, пов'язаних із застосуванням воєнної сили [5, с. 150].

Г. Почепцов звертає увагу на те, що наратив є завданням і роботою військових, бо в головах військових він стає заміником поняття ідеології, оскільки саме він формує модель світу (і базується на ній). А модель світу відкриває людині, хто в неї ворог і хто друг, які цілі вона має і що її очікує [11, с. 4].

Країнами-членами НАТО наративи розглядаються як певна соціальна конструкція, що скоординовано пов'яже послідовність історичних і дійсних подій, описує колективний досвід певної особи або групи осіб, відображає ціннісну основу громадянського суспільства та сприяє формуванню колективної ідентичності. Наративи спрямовують та узгоджують діяльність НАТО на усіх рівнях управління. Якщо Альянс та його партнери діють злагоджено, це забезпечує наочний доказ того, що у сприйнятті цільових аудиторій дії НАТО відповідають наративу [6, с. 104].

У стандартах НАТО зазначають три рівні наративів: інституційний наратив, стратегічний наратив та мікронаратив. Інституційний наратив передбачає формування кожною організацією власного іміджевого бренду, який чітко характеризує призначення та місію цієї організації. Стратегічні наративи мають відповідати інституційному наративу та обґрунтовувати навіть організація приймає ті чи інші стратегічні рішення. Мікронаративи формуються для підтримки середньострокових оперативних та/або короткострокових тактичних цілей. Вони мають відповідати інституційному та стратегічним наративам. Також важливо забезпечити координацію мікронаративів між собою [15].

За М. Ожеваном, стратегічними наративами у політичному сенсі є засоби, до яких вдаються політичні актори, щоб сконструювати смисли та значення «великої політики» – як внутрішньої, так і зовнішньої, як державної, так і корпоративної, громадської тощо. Цінність подібних наративів полягає у їх спроможності до більш-менш безконфліктного розповсюдження. А отже, вони організують поведінку політичних акторів на засадах відданості певним ціннісним системам, що утворюють «тіло» того чи іншого наративу. Таким чином, саме стратегічні наративи є тими інструментами, за допомоги яких національні держави, корпорації, громадські та партійні структури тощо артикулюють свої інтереси, цінності та аспірації [9, с. 30].

Стратегічний наратив за своєю суттю, як ми вже зазначали, передбачає цілеспрямоване формування історії. Тому автори стратегічних наративів повинні враховувати погляди та очікування цільових груп і знати про теми, які можуть бути чутливими з точки зору ідентичності аудиторії.

Стратегічні наративи мають свідчити, що державна проєкція ідентичності націлена як на вітчизняну, так і на іноземну аудиторію. Вони можуть відрізнятися за акцентами, прийомами, проте повинні мати спільні цілі і підтримувати/підсилювати один одного. Також стратегічні наративи дають змогу державі розповідати не лише про свою власну перевагу чи привабливість, але про негідну поведінку чи непривабливість своїх конкурентів.

Концепція стратегічного наративу об'єднує найбільш помітні концепції міжнародних відносин, включаючи зв'язки між владою та ідеями; міжнародні та внутрішні; державні та недержавні актори.

Основою наративу є переконлива, налаштована на сприйняття аудиторії, комунікація. Стратегічний наратив – більш гнучкий інструмент, аніж, наприклад, ідеологічна доктрина, може стати ефективним механізмом для просування інтересів держави по всіх напрямках у рухливому інформаційному середовищі. Стратегічний наратив є ключовим змістовним елементом всієї інформаційної (в т.ч. – пропагандистської) діяльності держави. На його утвердження в цільових аудиторіях (внутрішніх чи зовнішніх) спрямовується діяльність всіх комунікативних можливостей держави [7].

Цілі стратегічних наративів можуть варіюватися від обґрунтування цілей політики чи політичних реакцій на різноманітні виклики (економічні кризи чи кризи безпеки), формування міжнародних альянсів або згуртування як внутрішньої, так і зовнішньої громадської думки.

Завданням стратегічного наративу є управління конфліктом, тому важливим є конструювання такого змісту, за допомогою якого відображається чи створюється картина подій, участь відповідних акторів і відносини між ними, пояснюються причини і наслідки певних ситуацій тощо.

Представити конфлікт у стратегічному наративі слід таким способом, який би відповідав меті стратегічного актора і мав у собі потенціал для зміни сприйняття потенційної аудиторії тих чи інших подій. Тобто, варто виявляти саме ті текстові стратегії, які допоможуть побудувати модель автора і реципієнта та здатні зорганізувати цільову аудиторію відповідно до стратегічної мети.

Звісно, вплив на цільову аудиторію ефективніший, якщо наративи звертаються до глибинних шарів культурної пам'яті. Як зазначає Умберто

Еко [18], у цьому контексті розрізнення між поверхневою та глибинною структурами нарративу стає особливо важливим. Семантичні глибинні структури нарративу, які не виражені в поверхневому шарі тексту, але щодо яких читач висуває гіпотези, є ключовими для повної актуалізації тексту. Текст звертається до звичайного читача лише у своїх поверхневих шарах, але ті, хто знайомі з прихованим культурним тлом і так званими фундаментальними текстами, можуть досягти глибшого сенсу протягом аналізу та виявити культурну цінність, закладену в текстах, а також фактичний предмет розповіді.

Сила стратегічних нарративів полягає в їх здатності мобілізувати цільові аудиторії, навіть за відсутності матеріальних, чи військових ресурсів. І подібне ми спостерігали у кризові моменти історії нашої країни, як, наприклад, від часу повномасштабного вторгнення росії у 2022 році і донині. Тим паче, що нарративи мають властивість змінюватися і ці зміни відбуваються досить швидко саме у переломні історичні періоди.

Дослідниця О. Снитко вважає, що важливим питанням щодо розгортання стратегічних комунікацій в Україні є усвідомлення змісту та характеру гранд-нарративу, який має бути основою ідеологічної матриці держави. На думку вченої, ним в системі стратегічних комунікацій в Україні має бути нарратив ідентичності. Цей нарратив описує фундаментальні ознаки та цінності самобутньої та унікальної української нації, яка виборола і захищає свою державність у європейському політичному просторі. Статус цього грант-нарративу обумовлений як історичним минулим України (відсутністю державності на багатьох етапах розвитку етносу), так і напруженим сьогоденням, пов'язаним з агресією рф та світовою гібридною війною, а також – омріяним майбутнім українського соціуму – входженням до європейської спільноти [13, с. 104].

За висновками Н. Слухай, нарративні комунікації мають розвиватися за трьома напрямками: 1) просування нарративу ідентичності, що описує фундаментальні ознаки та цінності української нації, яка виборола й захищає свою державність; 2) пояснення і нівелювання російських агресивних нарративів; 3) усунування нарративів сумнівів у перемозі України [12, с. 66].

Не тільки вчені, а й практики у сфері комунікацій, повсякчас ведуть мову про важливість розбудови стратегічних нарративів нашої держави як змістового ядра системи стратегічних комунікацій, особливо у нинішній історичний період.

Так, 28 лютого 2024 року Фонд «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва презентував низку аналітичних доповідей, що їх підготували партнери Фонду – Інститут інформаційної безпеки та Центр Разумкова – в межах програми «Дослідження сус-

пільно-політичної та безпекової ситуації в Україні». Виконавчий директор Інституту інформаційної безпеки Артем Біденко зазначив, що його інституція впродовж тривалого часу вивчає послідовність дій росії в інформаційному полі і може стверджувати, що росія роками розробляє певні гранд-нарративи, для того, щоб «говорити про одне й те саме» – сценарії, які відмічалися ще до широкомасштабного вторгнення, повністю повторюються сьогодні, але значно масштабовані. «Це дуже потужний елемент зброї, яка використовується на всіх рівнях і проти України, і вже проти наших сусідів – країн Балтії, Польщі. Ця пропаганда, ці нарративи мають дуже чіткий план збільшувати інформаційний хаос у світі і в рамках інформаційного хаосу досягати своїх військових цілей», – зауважив Артем Біденко (за матеріалами: <http://surl.li/iuaucoc>).

Координатор волонтерської групи CAT-UA: Communication analysis team – Ukraine Артем Захарченко у квітні 2024 року розповів про проведене дослідження національного нарративу (50 глибинних інтерв'ю з українською елітою: політиками, митцями, науковцями, бізнесменами, громадськими діячами, відомими бійцями ЗСУ): «Національний нарратив – це історія, яка тримає народ об'єднаним, дає можливість розвиватися. Залежно від того, як цю історію розповідають, народ буде собі або росію, або США, або імперію, або демократію, або успішну країну, або failed state. Саме на основі національного нарративу будується стратегічний нарратив – історія, яка мотивує людей на боротьбу і перемогу у війні» (за матеріалами ресурсу: <https://www.pravda.com.ua/columns/2024/04/28/7453294/>).

Мова йде про три національні нарративи, які були виокремлені на основі проведеного дослідження: «Боротьба за українську культуру», «Громадянське єднання», «Мультикультурний» нарратив. Автори дослідження вважають, що довкола висловлених думок про національні нарративи можна вибудовувати комунікацію державним органам, щоб її добре сприймали всі громадяни України.

Тобто, єдиний національний нарратив нині народжується у звитяжній боротьбі українського народу за ідентичність, свободу й демократію. Із цього «внутрішнього» нарративу на державному рівні має вибудовуватися стратегічний нарратив як базова складова сектору національної безпеки.

При цьому, звісно, мова йде про необхідність реформування системи інформаційної політики, надання відповідних повноважень Центру стратегічних комунікацій чи створення інституції, що формуватиме, впроваджувати та керувати стратегічними нарративами.

Висновки та перспективи подальших пошуків. У кризові моменти стратегічні нарративи

як змістова основа стратегічних комунікацій є одним із найважливіших інструментів забезпечення здатності держави протистояти деструктивним інформаційним впливам, що загрожують національній безпеці. Стратегічні нарративи перебувають у компетенції і на порядку денному держави, яка має їх продукувати та впроваджувати. Стратегічні нарративи здатні мобілізувати та формувати відповідні моделі поведінки як окремих громадян, так і відповідних цільових аудиторій (як внутрішніх, так і зовнішніх). Тому вкрай важливо розробляти й імплементувати стратегічні нарративи в інформаційно-комунікаційні кампанії для створення й підтримки іміджу України як на внутрішній, так і на міжнародній арені. Подальші наукові розвідки у цьому контексті передбачають звернення до питань кореляції стратегічного нарративу держави з її інформаційною політикою та системою стратегічних комунікацій.

Література

1. Про затвердження «Доктрини інформаційної безпеки України»: Указ Президента України від 25 лютого 2017 року № 47/2017. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/472017-21374>.
2. Стратегія національної безпеки: Указ Президента України №392/2020 від 14 вересня 2020 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#Text> (дата звернення: 20.06.2024).
3. Про Стратегію воєнної безпеки України: Указ Президента України № 121/2021 від 25 березня 2021 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/121/2021#Text> (дата звернення: 20.06.2024).
4. Концепція стратегічних комунікацій Міністерства оборони України та Збройних Сил України: наказ Міністерства оборони України № 612 від 22.11.2017 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0612322-17#Text> (дата звернення: 19.06.2024).
5. Баровська А.В. Стратегічні комунікації: досвід НАТО. *Стратегічні пріоритети*, вип. №1 (34), 2015. С. 147–152.
6. Гарькавий Є.М. Підходи НАТО до формування нарративів. *Політичне життя*, №4, 2023. С. 102–107.
7. Ковальчук А. Ю., Чернявська Б.В. Правове визначення стратегічного нарративу та стратегічних комунікацій в системі забезпечення національної безпеки України. URL: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-223-4-115> (дата звернення: 23.06.2024).
8. Ліпкан В. Безпека стратегічної інфраструктури та стратегічні комунікації в контексті реалізації геостратегії сучасної України. *Вісник Львівського університету*. Серія філос.-політолог. студії. 2021. Випуск 38. С.205–216.
9. Ожеван М.А. Глобальна війна стратегічних нарративів: виклики та ризики для України. *Стратегічні пріоритети*. №4 (41), 2016. С. 30–40.
10. Піскорська Г.А. Український стратегічний нарратив: пошук практичних рішень. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/download/3862/3522 (дата звернення: 22.06.2024).
11. Почепцов Г. Наратив як інструментарій: від літературознавства до боротьби з тероризмом. *Політичний менеджмент*. 2008. № 4 (31). С. 3–11.
12. Слухай Н. Практичні рекомендації щодо нарративних комунікацій в умовах російської агресії. Рекомендації та кращі кейси реалізації стратегічних комунікацій в умовах війни : практичний довідник / В. Азарова та ін. ; за заг. ред. Л. Компанцевої. Київ: 7БЦ, 2023. С. 65–69.
13. Снитко О.С., Гречка С.О. «Битва нарративів» у сучасному медіапросторі України. *Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика*. Випуск XLIV, 2022. С. 86–114.
14. «Стратегічний нарратив»: до проблеми реалізації сутнісної складової стратегічних комунікацій в Україні. Аналітична записка. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/informaciyni-strategii/strategichniy-narativ-do-problemi-realizacii-sutnisnoi> (дата звернення: 17.06.2024).
15. Allied Joint Doctrine for Strategic Communications/NATO Standard AJP-10. Edition A, Version 1. March 2023. URL : <https://www.gov.uk/government/publications/allied-joint-doctrine-for-strategic-communications-ajp-10> (дата звернення: 18.06.2024).
16. Archetti C. Terrorism, Communication and the War of Ideas: Al-Qaida's Strategic Narrative as a Brand. Paper presented at the annual meeting of the International Communication Association, Suntec Singapore International Convention & Exhibition Centre, Suntec City. URL: <https://www.academia.edu/221753/> (дата звернення: 19.06.2024).
17. Department of Defense Dictionary of Military and Associated Terms. P.226. URL: http://www.dtic.mil/doctrine/new_pubs/jp1_02.pdf (дата звернення: 17.06.2024).
18. Eco Umberto, Torop Peeter. Lector in fabula. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus, 2005. 247 p.
19. Freedman L. Strategy: A History. N.Y.: Oxford University Press, 2013. 741 p.
20. Hallahan K., Holtzhausen D., van Ruler B., Verčič, D., Sriramesh K. Defining Strategic Communication. *International Journal of Strategic Communication*, 1(1), 2007, P. 3–35. URL: <https://doi.org/10.1080/15531180701285244>. (дата звернення: 21.06.2024).
21. Labov W. The Transformation of experience in narrative syntax. *Language in the Inner City: Studies in the Black English Vernacular*. Philadelphia : University of Pennsylvania Press, 1972, P.355–396.
22. Miskimmon Alister, Ben O'Loughlin, Laura Roselle (eds.). Forging the world: Strategic narratives and international relations. Ann Arbor. Michigan: University of Michigan Press. 2017, P.1–22.
23. Olcott Anthony. And Ye Shall Know Your Story. *ISD Working Papers in New Diplomacy*. Institute for the Study of Diplomacy Edmund A. Walsh School of Foreign Service Georgetown University. Washington, DC, June 2011. URL: https://ciaotest.cc.columbia.edu/wps/isd/0024953/f_0024953_20384.pdf (дата звернення: 23.06.2024).
24. Van Ruler B. Communication Theory: An Underrated Pillar on Which Strategic Communication Rests. *International Journal of Strategic Communication*,

2018, 12 (4), 367–381. URL: <https://doi.org/10.1080/1553118X.2018.1452240> (дата звернення: 22.06.2024)

Анотація

Кубко В. П. Концепція стратегічного нарративу в системі стратегічних комунікацій. – Стаття.

Проаналізовано поняття стратегічного нарративу у системі стратегічних комунікацій. Приділено увагу основним визначенням стратегічних комунікацій у базових документах НАТО і в Доктрині інформаційної безпеки України.

Зазначено, що стратегічні комунікації реалізуються шляхом формування й поширення відповідних нарративів, які будуть зрозумілими й прийнятними зовнішній і внутрішній аудиторіям. Зауважено, що, відповідно до Стратегії інформаційної безпеки України, стратегічний нарратив – це спеціально підготовлений текст, призначений для вербального викладення в процесі стратегічних комунікацій з метою інформаційного впливу на цільову аудиторію.

Закцентовано увагу на тому, що стратегічний нарратив здебільшого ототожнюють з поняттям «гранд-нарратив», який разом із «малими нарративами» запропонував французький філософ-постмодерніст Ж. Лакан. Також використано поняття національного нарративу, що корелюється зі стратегічним нарративом.

Зазначено, що стратегічний нарратив за своєю суттю передбачає цілеспрямоване формування історії. Тому важливо враховувати очікування цільових аудиторій та зосередити увагу на національній ідентичності. Адже, стратегічні нарративи мають підтверджувати, що державна проєкція ідентичності спрямована як на внутрішню, так і на зовнішню аудиторію. Зрештою, цілі стратегічних нарративів варіюються, починаючи від обґрунтування цілей політики чи політичних реакцій на економічні кризи чи кризи безпеки, формування міжнародних альянсів або згуртування внутрішньої громадської думки.

Обґрунтовано, що стратегічні нарративи здатні швидко мобілізувати цільові аудиторії та мають властивість змінюватися, а особливо такі зміни досить швидко відбуваються в переломні історичні періоди.

Продемонстровано, що відповідно до проведених досліджень, в Україні виникла потреба сформувати стратегічний нарратив на основі національної ідентичності та загалом надати відповідні повноваження Центру стратегічних комунікацій щодо реформування інформаційної політики держави та продукування стратегічних нарративів для внутрішньої і зовнішньої громадськості.

Зроблено висновки щодо необхідності розробки й імплементації стратегічних нарративів в інформаційно-комунікаційні кампанії для створення й підтримки іміджу України як на внутрішній, так і на міжнародній арені.

Ключові слова: стратегічні комунікації, нарратив, стратегічний нарратив, гранд-нарратив, «малі нарративи», національний нарратив.

Summary

Kubko V. P. The concept of strategic narrative in the system of strategic communications. – Article.

The article analyses the concept of strategic narrative in the system of strategic communication. Attention is paid to the basic definitions of strategic communications in NATO's basic documentation and in the Information Security Doctrine of Ukraine.

It is noted that strategic communications are implemented through the formation and dissemination of respective narratives that will be understandable and acceptable to external and internal audiences. It is noted that, in accordance with the Information Security Strategy of Ukraine, the strategic narrative is a specially prepared text intended for a verbal presentation in the course of strategic communication with the purpose of informational influence on the target audience.

Attention is focused on the fact that the strategic narrative is mostly identified with the concept of «grand narrative», which, together with «small narratives», was proposed by the French postmodernist philosopher J. Lacan. The concept of the national narrative, which correlates with the strategic narrative, is also used.

It is noted that the strategic narrative in its essence involves the purposeful formation of history. Therefore, it is important to take into account the expectations of target audiences and focus on a national identity. After all, strategic narratives should confirm that the state's identity projection is aimed at both internal and external audiences. Purposes of strategic narratives vary, from justifying policy goals or political responses to economic or security crises, to building international alliances, or to rallying domestic public opinion.

It is substantiated that strategic narratives are capable of quickly mobilizing target audiences and have the ability to change, and especially such changes occur quite quickly in critical historical periods.

It has been demonstrated that, according to the conducted research, there is a need in Ukraine to develop a strategic narrative based on national identity and, in general, to provide the appropriate powers to the Center for Strategic Communications to reform the state's information policy and produce strategic narratives for the internal and external public.

Conclusions were made regarding the need to develop and implement strategic narratives in information and communication campaigns to create and support the image of Ukraine both domestically and internationally.

Key words: strategic communications, narrative, strategic narrative, «grand narrative», «small narratives», national narrative.